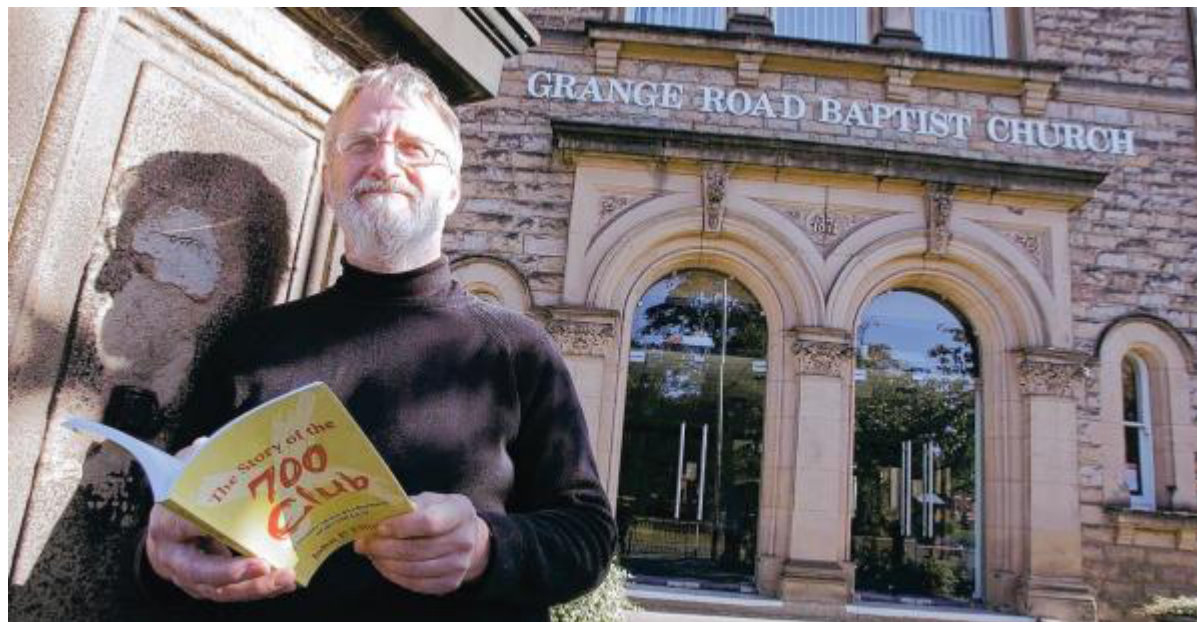

Etika: 1. Asistované umírání - tři otázky pro křesťany

Každý, kdo se chce vážně zabývat tématem asistovaného umírání, musí nejprve zápasit se třemi základními otázkami a odpovědět si na ně.

Kazatel John Elliston, spoluzakladatel charity 700 Club pro bezdomovce v Darlingtonu, se zamýšlí nad zákonem o asistovaném umírání

Etika

Asistované umírání - tři otázky pro křesťany

Několik otázek o konci života je spornějších než *asistované umírání*. Od doby Sokrata až do současnosti probíhá vášnivá debata o morální a právní oprávněnosti pomoci člověku v určitých, jasně definovaných situacích ukončit jeho život.

Na konci května 2021 byl Sněmovně lordů v Anglii k prvnímu čtení v procesu jeho schvalování představen návrh zákona o legalizaci asistovaného umírání jako volby smrti pro nevyléčitelně nemocné, mentálně způsobilé dospělé osoby v jejich posledních měsících života.

Dne 26. června 2021 byl v Holyroodu ve Skotsku podán návrh zákona o asistovaném umírání k posouzení skotskému parlamentu. Jsou to nejnovější z dlouhé řady podobných pokusů o zakotvení asistované umírání v právu, které dosud všechny selhaly. Co se tedy změnilo?

Ve srovnání současné debaty s debatami v minulosti jsou argumenty pro a proti téměř úplně stejné. Co se zjevně změnilo, je síla veřejného mínění. Často se odkazuje na [průzkum z roku 2019 sponzorovaný nátlakovou skupinou Dignity for Dying](#), který ukazuje, že 84 procent široké veřejnosti podporuje případ asistovaného umírání, včetně „široké podpory napříč většinou náboženských skupin“.

Veřejné mínění je však nestálým průvodcem v otázkách práva a morálky. Je třeba vyjádřit obavy z přílišného zdůraznění jedné ankety 5 695 lidí, zejména když vzorek věřících lidí je v ní ve skutečnosti

jen částí uvedeného vzorku, a zadavatel návrhu zákona je rovněž sponzorem této ankety.

Při rozhodování o morální a právní legalizaci pomoci při volbě jednotlivce zemřít musí hlas zásadového myšlení a modlitební reflexe vždy zvítězit nad hlasem anonymního davu.

Než bude možné vytvořit pohled založený na principiálním myšlení, musí být jasné základní věci. Velká část kontroverzí kolem legalizace asistovaného umírání je způsobena emotivním jazykem, který je nekriticky vtahován do debaty. Pojmy jako *eutanazie*, *dobrovolná eutanazie*, *asistovaná sebevražda* a *milosrdné zabíjení* jsou příliš nabitě historickými a předpojatými zátěžemi, než aby byly užitečné. Pojem *asistované umírání* není tak poskvřený.

Jednoduše řečeno, otázka je tedy soustředěna na to, zda by asistovaná smrt měla být legitimní možností konce života v situaci, když paliativní péče nenabízí nevyléčitelně nemocnému člověku uspokojivé řešení jeho utrpení a hrozícího bolestivého zániku. Týká se jednotlivců, kteří se vědomě, informovaně rozhodnou předčasně ukončit svůj život a aktivně jim pomáhat překonávat překážky, které jim v tom brání.

Je předpokládáno, že počet lidí, kteří by se mohli rozhodnout pro smrt tímto způsobem, by byl pravděpodobně relativně malý, a jejich počet by byl mnohem méně významný než skutečnost, že by byla tato možnost k dispozici.

Tyto zásadové debaty se musí vést hlavou, nikoli srdcem. Nedávno v Anglii zemřeli dva radikální bojovníci za právo na asistované umírání Noel Conway a Paul Lamb. Mnoho dalších odvážných odešlo před nimi. Nikdo, kdo naslouchá takovým jednotlivcům, prosícím o pomoc, nemůže být nepohnut, protože se oni snaží přispět do této debaty z pohledu svého vlastního utrpení.

Zásadní rozhodnutí však nemůže spočívat na emocích. Jak Noel, tak Paul zpochybnili současné právní postavení argumentem, že stát tím, že jim odmítl volbu zemřít, porušil jejich lidská práva.

Ve stávajícím právu však nejde o právo jednotlivce na volbu. [V roce 2009 tehdejší ředitel státního zastupitelství Keir Starmer](#) vydal politické prohlášení o asistovaném umírání, které přesunulo justiční náhled od toho, kdo se rozhodl zemřít, k úmyslu osoby poskytující mu pomoc.

Napsal: *„Tato politika nemění zákon o asistované sebevraždě. Neotevívá dveře pro eutanazii. Nepotlačuje vůli parlamentu. To, co dělá, je poskytnout jasný rámec pro státní zástupce, aby rozhodl, které případy by měly být postoupeny k soudu a který by být neměly.“*

Od tohoto data nebyl nikdo, kdo ze soucitu pomohl vědomě zemřít nevyléčitelně nemocné osobě, stíhán a nikdo pravděpodobně nebude.

Otázka zásadní křesťanské debaty tedy zní, zda je v situacích na konci života morálně a eticky přijatelné pomáhat někomu zemřít.

Prostor v tomto článku neumožní úplné vysvětlení mého pohledu na to a jak jsem k tomu dospěl. Každý, kdo se chce vážně zabývat tímto tématem, se však musí nejprve potýkat se třemi základními otázkami:

1. Je život posvátný nebo není posvátný?

Jedním z hlavních argumentů, které osoby s náboženským přesvědčením používají k tomu, aby odmítaly legalizaci asistovaného umírání, je to, že se dovolávají víry, že je život posvátný.

Co v této souvislosti znamená slovo posvátné, je obzvláště důležité, protože toto slovo používají i

mnozí bez náboženského přesvědčení ve svých vlastních argumentech proti dobrovolnému uspíšení smrti, u nichž se zdá, že *posvátnost* je metaforou skutečnosti, že život je právě tak důležitý a tak drahocenný, že by se s ním nemělo manipulovat. Křesťan možná bude chtít říci víc než jen to. V takovém případě bude třeba plně prozkoumat smysl života jako „Boží dar“.

2. Má stát osobní svoboda nad kolektivní odpovědností?

Svoboda volby, schopnost činit vlastní morální rozhodnutí a nést za ně odpovědnost, leží v srdci osobní autonomie, svébytnosti a svéprávnosti. Osobní samostatnost však osobu nezbavuje odpovědnosti vůči ostatním.

V debatě o asistovaném umírání je povinná péče o toho, kdo umírajícímu pomáhá, a je třeba ho brát stejně vážně, jako osobní autonomii toho, kdo chce zemřít. Rozhodnutí ukončit život musí být zváženo a sladěno s dopadem na společnost jako celek. To je obtížné provést. Bude naše společnost poškozena, pokud její součást bude aktivně pomáhat při umírání?

3. Je smrt chápána jako konec nebo jako začátek?

V křesťanském myšlenkovém světě patří život i smrt do sféry Boží lásky a v obou je potenciál. Je tedy pomoci někomu zemřít podobné jako otevření dveří, abychom ho nechali projít do věčnosti, nebo ho tím připravujeme o příležitost najít smysl a naději (jak tvrdil Rowan Williams v roce 2006, když se postavil proti dřívějšímu zákonu o asistovaném umírání *Assisted Dying Bill*)?

Jestli bude při této příležitosti přijata legislativa umožňující asistované umírání jako možnost konce života, nebo ne, se teprve uvidí. I kdyby byla schválena, tato debata bude pokračovat. To, že můžeme někomu (legálně) pomoci zemřít, ještě neznamená, že bychom měli (morálně), a dokonce ani víra, že bychom to měli udělat, neznamená, že bychom to skutečně dokázali (prakticky).

[John Elliston](#)

Dr. John Elliston MBE

baptistický kazatel Dr. John Elliston MBE

Kazatel Dr. John Elliston MBE je vysloužilý baptistický kazatel a hospicový kaplan. V současné době pracuje pro charitu, kterou zahájil před 25 lety, na podporu lidí se složitými potřebami v oblasti bydlení a závislostí (www.700club.org.uk)

Vyjádřené názory jsou výhradně názory autora.

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Česká republika](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj baptistických sborů](#)